

Integrering av mennesker med psykiske problemer

Prosjekt i EU-programmet Interreg Sverige - Norge 2007 - 2013

Del prosjekt ved KIM-senteret – Evaluering av Reisverket

Bakgrunn

KIM står for kontakt, informasjon og mestring og driver et brukerorientert rehabiliteringstilbud for mennesker med psykiske vansker som ønsker å trene seg opp til/prøve seg ut i arbeid etter en tids sykdom. Tilbudet skal være et lavterskeltilbud og en mellomstasjon for opptrening til jobb, skole eller andre tiltak.

KIM-senteret er tiltaksarrangør for NAV i forhold til tre arbeidsmarkedstiltak; arbeidspraksis i skjerma virksomhet (APS), Arbeid med Bistand (AB) og Vilje- Viser-Vei-prosjektet Reisverket. NAV disponerer APS og AB plassene og innsøkningen foregår gjennom dem. De kan også søke seg inn utenom NAVsystemet direkte eller behandlere fra spesialisthelsetjenestene kan søke inn brukere(sykehus, DPSer, poliklinikker og privatpraktiserende spesialister) og kommunale tjenester. Det kan søkes til KIM-senteret allerede før man er aktuell for attføring, dvs. mens man ennå er i aktiv behandling. For noen er det snakk om rehabilitering, eller tidsbegrenset uføretrygd.

Ved KIM senteret og Mental Helse Sør-Trøndelag har en stor erfaring med hvordan brukerdialoger kan bidra til å realitetsorientere personer på egne standpunkter. Gjennom å eksemplifisere rollemodeller for hvordan det er praktisk mulig å arbeide med egne problemer, samt finne støtte i et kollektiv med andre som står ovenfor en lignende situasjon.

Selv om KIM-modellen etter hvert har fått en mer permanent status og har måttet tilpasse seg en del krav fra omgivelsene, er brukerorganisasjonen og de øvrige ansvarlige for senteret opptatt av å videreutvikle rehabiliteringstilbudet i samsvar med den ideologien som ligger til grunn.

KiM kan gjennom deltakelse i interregprosjektet bidra med viktig kompetanse i forhold til brukermedvirkning og den rehabiliteringsmodellen som senteret legger til grunn, samtidig som prosjektet kan gi viktige impulser til videreutvikling av tilbudet.

Reiseverket

Reisverket startet opp høsten 2008 og er et Vilje viser vei tiltak for å få folk med psykiske problemer i arbeid og aktivitet gjennom. Alle deltakerne går i behandling. Det er DPSene som

rekrutterer deltakere til prosjektet. Deltakerne bestemmer selv hvilke dager de møter med utgangspunkt i dagsform og egne vurderinger. Aktivitetene er arbeidsretta og tilpassa den enkeltes arbeidsevne.

Målet for reisverket er å få deltakerne til å prøve seg ut i arbeid og aktivitet.

Målet for tiltaket er å øke målgruppens deltakelse i arbeid/aktivitet og at de som til en hver tid er klare for det hjelpes videre på neste trinn mot jobb. Vårt mål er å skape en mulighet for å prøve seg ut i jobb. Reisverket er en start for å prøve seg ut igjen, uten krav om oppmøte og skape en yrkesmulighet på sikt.

Tilbudet består av 10 APS-plasser finansiert gjennom NAV. Det har vært en begrensninger mht. arbeid for fremmøtte. Men dette oppheves nå. Det kan være 8 en dag og 12 en annen. Det har vært opp til 15 frammøtte. Rus tolereres ikke.

Arbeidet er organisert i arbeidsgrupper:

- Innegruppe (Systue)
- Utegruppe (Verkstedet, uteaktiviteter)
- Butikken (foreløpig ikke startet)

Det arbeides også med en gruppe for eksterne oppdrag.

Prosjektet har ansatt prosjektleder samt 2 arbeidsledere

Det er samarbeid med behandlingsapparatet, dvs. Tiller og Nidaros DPS samt ulike prosjekter/tiltak tilknyttet DPSene (PART). Tiltaket er basert på høy grad av frivillighet. Oppmøte og deltakelse i tiltaket styres av den enkelte etter dagsform og behov. Ved oppmøte plikter deltaker å være på tiltaket de fire timene arbeidet varer. Det kreves ingen spesielle forkunnskaper. Opplæring og innføring i arbeidsoppgavene vil bli gitt av arbeidsledere etter behov. Deltakeren må ha et ønske om å prøve ut sine ressurser i et arbeidsrettet og inkluderende miljø.

Det er felles frokost og lunsj. Arbeidsdagen for deltakere er fra kl. 10-14.00 og de får betaling ved slutten av dagen, 200 kr. pr. dag. Tiltaket rapporterer til NAV hver uke.

Status og utfordringer

Reisverket startet opp sommeren 2008. Det ble ansatt 2 arbeidsledere med fagkompetanse og bakgrunn fra håndverker/snekker og søm/re-design i tillegg har begge mange års erfaring fra arbeid med mennesker som har psykiske problemer.. I tillegg har Reisverket en prosjektleder med sosialfaglig bakgrunn. Høsten gikk med på oppstart og oppussing av våre lokaler i Kjøpmanns gata 29 i Trondheim. De første deltakerne startet 10. september. Deltakerne har deltatt i utforming og oppussing av lokalene.

Til nå har det vært 29 ulike personer som har jobbet på Reisverket. Noen har benyttet seg av tilbudet regelmessig, mens andre har av ulike årsaker ikke kunnet benytte seg av tilbudet så ofte. 3 personer har meldt fra om at de ikke skal benytte seg av tilbudet lenger. Vi har 10 plasser disponibel hver dag. På grunn av antallet plasser hver dag har vi

måttet sette begrensninger på antall dager per person per uke. Per dato har deltakerne anledning til å møte 4 dager per uke. I dag har vi 7 personer på venteliste.

Deltakerne i Reisverket har gitt gode tilbakemeldinger på tiltaket i sin helhet. Oppgavene har vært spennende og vi har fått høre om opplevelsen av et godt og inkluderende arbeidsmiljø. Vi har også fått tilbakemeldinger fra behandlere på Tiller o ARBEIDSDAGEN

Arbeidsdagen på Reisverket starter med felles frokost kl 09.00, dette er et tilbud til alle deltakerne som ønsker det. Klokken 09.30 er seneste tidspunkt for oppmøte for å få tilbud om jobb denne dagen. Deretter planlegges arbeidsdagen og det skrives arbeidskontrakter. Arbeidsdagen starter senest 10.00 og varer til kl 14.00, med en felles lunch pause midt på dagen. Etter endt arbeidsdag er det utbetaling av lønn. Hver deltaker får utbetalt 200,- i kontanter etter signering av arbeidskontrakt.

ARBEIDSOPPGAVER

Reisverket har arbeidsoppgaver som varierer fra dag til dag og etter oppdrag. Vi ser at oppgaver vil endre seg etter hvert som tiltaket utvikler seg. Målet er at oppgavene og arbeidsmiljøet skal være utviklende og gi deltakerne kvalifikasjoner til videre arbeidsliv. Det er et ønske å tilby deltakerne både rutinemessige og mer utfordrende oppgaver.

Fem av de ti tiltaksplassene skal være tilknyttet en ute-gruppe. Denne gruppa skal ha arbeidsoppgaver utenfor Reisverket sine lokaler. Dette kan være alle typer arbeidsoppgaver, i alle typer lokaliteter. Til nå har denne gruppa kun hatt enkelte eksterne oppdrag i nærmiljøet på grunn av mangel på transportmiddel. Reisverket har nylig fått innvilget søknad om støtte til bil fra TV-aksjonen 2008. Prosjektet har gått til innkjøp av bil som kan frakte deltakerne og nødvendig verktøy ut på oppdrag.

Det er også nylig forhandlet frem en avtale til en potensiell oppdragsgiver som kan gi Reisverket faste vaktmesteroppgaver og lette oppussingsprosjekter. I forkant av en eventuell kontraktsinngåelse skal det gjøres en jobb for oppdragsgiver for å vise kvaliteten i arbeidet som blir utført.

I lokalene i Kjøpmanns gata 29 er det ei systue og et snekkerverksted som er innredet og utstyrt for oppgaver som re-design av klær/stoffer/materialer og møbler. I tillegg vil man ta oppdrag fra eksterne kunder som kan utføres i Reisverkets lokaler. Det vil bli lagt vekt på å lage produkter som er av god kvalitet og som kan skaffe inntjening. I lokalene skal det også være et boklager for Brukthandleriet Sirkulus. Bøkene skal registreres, prises og settes i system.

Det er også et mål å åpne et lite butikkutsalg i prosjektets lokaler i løpet av høsten 2009 med de produktene som blir laget.

Fra oppstart og frem til årsskiftet har oppgavene stort sett vært knyttet til oppussing av egnede lokaler. Etter årsskiftet startet systua opp. Der har de brukt tiden til opplæring i ulike symaskiner og har laget vesker, belter og pynteputer av gamle stoffer. Verkstedet er under utvikling og snart står et lakkering- og malingsrom klart. Da er det klart for oppussing og re-design av gamle møbler. Her er det også tanker om å lage enkelte produkter for salg. Reisverket har anledning til å ta på oss oppdrag fra eksterne kunder.

SAMARBEID

Det er et tett og godt samarbeid med fylkeskoordinator for NAV i Sør-Trøndelag. Det er jevnlig møter hvor tiltaket blir evaluert, målet er å møtes minimum hver 2. måned. Til enkelte av møtene inviteres kontaktpersoner fra Tiller og Nidaros DPS.

Det er et ønske om å inngå et tettere samarbeid med behandlere ved DPSene rundt den enkelte deltaker. Dette skal skje etter samtykke fra deltakeren selv og i de tilfeller det er hensiktsmessig. Vi er i gang med å utarbeide rutiner på dette. Deltakere som har blitt spurt har stilt seg positive til et slikt samarbeid.

Øvrig rapportering til NAV (oppmøte, antall deltakere per dag, forbruk av plasser) skjer hver fredag.

EVALUERING

I følge avtalen mellom NAV og KIM-senteret evalueres Reisverket fortløpende etter følgende kriterier:

- deltakelse tiltaket per dag
- deltakerne tilhører avtalt målgruppe
- arbeidsoppgaver/arbeid deltakerne utfører
- at rapporterings- og samarbeidsrutiner fungerer som avtalt

Mål for interreg-prosjektet

- Utvikle, prøve ut og evaluere tjenester og tiltak som kan bidra til økt integrering av mennesker med psykiske problemer og derved forbedre den sosiale og helsemessige situasjon for denne del av befolkningen
- Styrke kunnskapen om hvordan ulike integrerende tiltak virker hver for seg og samlet overfor valgt målgruppe
- Øke kompetansen hos tjenesteutøvere og brukere om hvordan tjenestesystemet fungerer i forhold til integrering
- Utvikle brukerorganiseringen og brukerinnflytelse, spesielt blant ungdom

Delmål

- Utvikle evalueringsdesign
- Få bedre kjennskap til hvordan tiltaket fungerer og hvilke utfordringer man møter i forbindelse med utvikling av tiltaket
- Gjennomføre en evaluering/utviklingsprosess for å få fram brukernes erfaringer med tiltakene
- Finne ut nytten av deltakelse i tiltaket Reisverket i regi av KIM-senteret kan ha for behandlings- og rehabiliteringsforløp, behandlingssinnhold for bruker og for samarbeid mot behandlere?
- Bidra til å utvikle tiltak som gir folk en ny start i forhold til arbeidslivet og i sosial fungering
- Erfaringsutveksling med andre delprosjekter i Interregprosjektet

Samarbeid

Reisverket er et nylig igangsatt tiltak som er under utvikling. Dette pågår kun ved KIM-senteret, selv om det kan finnes parallelle tiltak for en utvidet målgruppe for eksempel rusmisbrukere.

Samarbeidet i prosjektet vil måtte bestå i at det settes i gang en prosessevaluering i regi av interregprosjektet for å utvikle og dokumentere tiltaket. Hensikten er å lære og utvikle tiltaket for målgruppa samt å spre informasjon i interregnettverket.

De som arbeider med Reisverket i Kim har ansvar for å gjennomføre aktiviteter og skaffe fram informasjon og delta i møter og samlinger hvor prosjektet blir drøftet.

Evaluatorene i Interreg har ansvar for å gjennomføre evaluering og rapportere

Aktiviteter

Aktiviteter i delprosjektet er knyttet til evaluering og utvikling, dvs. å dokumentere utgangspunkt og utvikling, føre en dialog med brukere og ansatte og samarbeidspartnere om hvordan prosjektet kan utvikles og dokumenteres samt rapportering. Det legges også vekt på grenseoverskridende aktivitet er mot svenske delprosjekter i form av ulike former for erfaringsutvekslinger.

Evalueringsdesign

Det benyttes et utviklingsorientert design. Michael Patton har med utgangspunkt i nyttefokusert evaluering introdusert begrepet utviklingsevaluering, eller "developmental evaluation", som en systematisk utviklings- og evalueringsprosess hvor man både fokuserer på det som har fungert og fungerer godt, samtidig som man arbeider med å videreutvikle praksis (Patton, 2006). Seinere har denne tilnærmingen blitt videreutviklet av en rekke teoretikere.

Guskey (1998) nevner fem nivåer vedrørende utviklingsvaluering som er nyttig for å bestemme suksessen i en aktivitet. Han rangerer nivåene hierarkisk fra enkelt til komplekst nivå:

Nivå 1: Innledningsvis kartlegges hva som er utgangspunktet for prosjektet/evalueringen.

Nivå 2: I en tidlig fase i prosessen undersøkes deltakernes erfaringer med programmet, også opplevde utilsiktede resultater kartlegges. Hvordan foregår prosessen og hva kan justeres for å oppnå bedre resultater?

Nivå 3: Det gjennomføres nye undersøkelser etter at deltakerne har deltatt i aktivitetene i en periode. Nå fokuseres det særlig på organisasjonmessig støtte deltakerne får gjennom programmet og hvilke kunnskaper og ferdigheter som er tilegnet. Situasjonen kartlegges og analyseres med sikte på eventuelle videre justeringer.

Nivå 4: På dette trinn kartlegges anvendelsen av tilegnet kunnskap som følge av evalueringen så langt. Hvordan nyttiggjøres det som er lært i programmet i praksis, både individuelt, på gruppenivå og organisatorisk? Dette gjelder både ungdommene og ansatte.

Nivå 5: Det fokuseres på det endelige resultat av utviklingsaktiviteten. Hvordan er utvikling i anvendelsen av ervervede kunnskaper, adferd eller på andre områder hos de som deltok. Hva ble nytten av aktiviteten? Hva var de uforutsette resultatene?

Et slik trinnvis utviklingsevalueringstudie av hvordan endringsprosessen i prosjektet fungerer, kan synes å være et hensiktsmessig tilnærming. Gjennom dette kan man dele prosjektet inn i faser få inngående kjenneskaper til utviklingen underveis samtidig som man har fokus på de justeringer som kan og bør gjøres i programmet.

Underveis i evalueringsprosessen er det aktuelt å kombinere ulike kvalitative metoder i forhold til evalueringen, dvs. både dokumentstudier, observasjon, intervjuer, fokusgrupper med ansatte og brukere, deltakelse i møter med samarbeidspartnere, dialogmøter og delrapportering

Framdriftsplan

Aktiviteter	2009 1. halvår	2009 2. halvår	2010 1. halvår	2010 2. halvår	2011 1. halvår	2011 2. halvår
Oppstart og organisering	xxxxx					
Beskrive utgangspunktet	xxx					
Utvikle evalueringsdesignet	xxx					
Involvering av samarbeidspartnere i nettverket	xx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx
Evaluering og utvikling	xxx	xxx	xxx	xx	xxx	x
Informasjonsspredning		xxx	xxxxxx	xxxxxx	xxxx	xxxxxx
Rapportering		xx		xx		xxxxxx

Milepæler:

Oppstartssamling 23. -24 mars 2009

Interreg-seminar i november 2009